

Številka: 350-86/2021-2 (256)
Ljubljana, dne 07. 01. 2022

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
DIREKTORAT ZA JAVNO ZDRAVJE
Štefanova ulica 5
1000 Ljubljana

Zadeva: Mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov plana na okolje za segment zdravje ljudi k izhodiščem za plan Občinski podrobni prostorski načrt Roška, Mestna občina Ljubljana

Skladno z vašo vlogo št. 350-150/2021-2 z dne 10. 12. 2021 vam posredujemo mnenje po 110. členu Zakona o urejanju prostora (Ur. l. RS, št. 61/17) za segment zdravje ljudi k izhodiščem za plan Občinski podrobni prostorski načrt Roška, Mestna občina Ljubljana.

Zahtevek za izdelavo mnenja izvira iz poziva Mestne občine Ljubljana, pod št. 35021-10/2020-49 z dne 06. 12. 2021, ki je bil kot nosilcu urejanja prostora posredovan Ministrstvu za zdravje in je bil priložen vaši vlogi.

V pregled za izdelavo mnenja smo prejeli naslednjo dokumentacijo objavljeno na spletni povezavi <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/urbanizem/prostorski-izvedbeni-akti-v-pripravi/pia/>:

- Izhodišča za pripravo občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) za ureditve na območju Roške ceste med Mesarsko in Roško cesto ter Strupijevim nabrežjem v Ljubljani; izdelovalec: Savaprojekt d.d., Cesta krških žrtev 59, 8270 Krško; št. projekta: 20233-00; datum: februar 2021 (dopolnitev julij 2021).

Kot izhodišče za izdelavo mnenja smo uporabili naslednjo zakonodajo in kriterije:

- Drugi odstavek 4. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO in 51/21).
- Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17 in 105/20).
- Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje, Ur.l. RS, št. 9/2009.

- Kriteriji za ugotavljanje sprejemljivosti planov s stališča pristojnosti varovanja zdravja ljudi pred vplivi iz okolja v postopkih celovite presoje vplivov na okolje (Verzija 2), ki so objavljeni na spletni strani Ministrstva za zdravje (<http://www.mz.gov.si/>).

1 MNENJE O VERJETNOSTI POMEMBNEJŠIH VPLIVOV PLANA: VERJETNI POMEBNI VPLIVI NA ZDRAVJE IN POČUTJE LJUDI

1.1 MNENJE O VERJETNEM POMEBNEM VPLIVU NA ZDRAVJE LJUDI

Na podlagi podatkov o značilnostih plana, podatkov o značilnostih vplivov in območij, ki bodo verjetno prizadeta zaradi vplivov plana ter podatkov o pomenu ranljivosti območij, ki bodo verjetno prizadeta ocenjujemo, da izvedba plana Občinski podrobni prostorski načrt Roška, Mestna občina Ljubljana v obliki in obsegu kot je to opisano v izhodiščih plana, ne bo imela pomembnega vpliva na zdravje in počutje ljudi.

1.2 OBRAZLOŽITEV

Rezultati preveritve pričakovanih vplivov na okolje, ki jih bo glede na

- značilnosti plana,
- značilnosti vplivov in območij, ki bodo verjetno prizadeta zaradi vplivov plana,
- pomen in ranljivost območij, ki bodo verjetno prizadeta,

povzročila izvedba obravnavanega plana in imajo lahko vpliv na zdravje in počutje ljudi, so pokazali, da spremembe posameznih sestavin okolja (kakovost zunanjega zraka, obremenjenost okolja s hrupom, kakovost površinskih in podzemnih voda, oskrba s pitno vodo, ravnanje z odpadki) v obliki in obsegu kot je to opisano v izhodiščih plana verjetno ne bodo tolikšne, da bi lahko pomembneje vplivale na zdravje ljudi.

Vpliv okolice na plan:

Obremenitve okolja s hrupom zaradi prometa po Roški cesti in morda tudi po bližnji železniški progi ter s tem povezane morebitne obremenitve predvidenih izobraževalnih ustanov in študentskega doma ter Roške hiše s hrupom, v izhodiščih niso v zadostni meri pojasnjene.

Predlagamo izdelavo študije, ki bo pojasnila pričakovane obremenitve območja s hrupom in na teh osnovah oblikovanje rešitev, ki bodo zagotavljale, da varovani prostori na območju OPPN ne bodo preobremenjeni s hrupom.

1.2.1 ZNAČILNOSTI PLANA

a) Splošno o planu

Območje načrtovanega OPPN Roška se nahaja vzhodno od Roške ceste in meri 5,52 ha.

Na območju OPPN Roška je predvidena gradnja:

- nove Akademije za likovno umetnost in oblikovanje (UL ALUO),
- novega Študentskega doma Ljubljana (ŠDL) in
- nove Srednje šole za oblikovanje in fotografijo (SŠOF) s športno dvorano in zunanjimi športnimi igrišči.

Naročnik OPPN Roška je Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport, ki je pobudnik za izgradnjo navedenih objektov zaradi neustreznih razmer v obstoječih objektih ALUO in SŠOF.

Načrtovane ureditve pomenijo prenovo območja med Roško cesto in Strupijevim nabrežjem ter s tem oživitev tega dela mesta Ljubljane. Na območju je previdena tudi obnova danes zapuščenega parka, ki predstavlja za prebivalce bližnjih stanovanjskih objektov zelo pomembno zeleno površino.

Območje načrtovanega OPPN vsebuje enote urejanja prostora PL-94, PL-111, PL-112, PL-113, PL-126 in PL-132, kot jih določa Občinski prostorski načrt Mestne občine Ljubljana (OPN MOL).

b) Ugotovitve v zvezi s planom

OPPN leži med Mesarsko in Roško cesto ter Strupijevim nabrežjem v Ljubljani.

Južno od OPPN, v oddaljenosti približno 80 m, poteka železniška proga.

Območje predvidenega plana se ne nahaja na vodovarstvenem območju, prav tako na območju in v okolici ni izdanih vodnih dovoljenj za oskrbo s pitno vodo. Zahodno od OPPN, v oddaljenosti približno 130 m, se nahaja širše vodovarstveno območje (VVO III A) z milejšim vodovarstvenim režimom.

Južno od plana, v oddaljenosti približno 460 m, se nahaja pretečeno vodno dovoljenje za lastno oskrbo s pitno vodo, z datumom veljavnosti: 31. 12. 2020, št. vodnega dovoljenja: 35526-25919/2004.

Nahaja se na območju Vodnega telesa podzemnih voda SAVSKA KOTLINA IN LJUBLJANSKO BARJE (šifra vodnega telesa: SIVTPODV1001), ki je zaradi kraških in razpoklinskih značilnosti drugega vodonosnika ranljiv za posledice različnih virov onesnaženja, zaradi česar so lahko ogroženi vodni viri za oskrbo s pitno vodo, tudi v več deset km oddaljenih predelih.

Južno od območja se nahaja Grubarjev prekop.

1.2.2 ZNAČILNOSTI VPLIVOV IN OBMOČIJ, KI BODO VERJETNO PRIZADETA ZARADI VPLIVOV PLANA

a) Značilnosti vplivov

Vplivi plana:

Pomembnejših vplivov na okolje, ki bi v zvezi z izvedbo plana lahko vplivali na zdravje ljudi, nismo evidentirali.

Vplivi okolice na plan:

Z vidika vplivov na zdravje ljudi lahko na območje plana predvsem s hrupom pomembno vpliva promet po Roški cesti in morda tudi po bližnji železniški progi.

b) Značilnosti območij, ki bodo verjetno prizadeta

Vplivi plana:

Območij, ki bodo zaradi vplivov plana na okolje verjetno prizadeta, nismo evidentirali.

Vplivi okolice na plan:

Prizadeti so lahko varovani prostori, v katerih se opravlja izobraževalne dejavnosti.

1.2.3 POMEN IN RANLJIVOST OBMOČIJ, KI BODO VERJETNO PRIZADETA

Območja v okolici plana:

Območij, ki bodo zaradi vplivov plana na okolje verjetno prizadeta, nismo evidentirali.

Območje plana:

Na območju plana sta predvideni dve novi izobraževalni ustanovi in novi študentski dom, ki jih z vidika vplivov onesnaževanja okolja na zdravje ljudi ocenjujemo kot ranljiva.

1.3 POJASNILA V ZVEZI Z OCENJEVANJEM VPLIVOV NA ZDRAVJE LJUDI:

Izhodišča, ki so bila uporabljena za mnenje o verjetnem pomembnem vplivu na zdravje ljudi, so naslednja:

- Odločitve o sprejemljivosti vplivov na zdravje temeljijo na mejnih vrednostih za onesnaženost okolja, ki so določene z veljavno slovensko zakonodajo s področja okolja (npr. za onesnaženost zraka, hrup v naravnem in življenjskem okolju, kakovost pitne vode, itd) ter drugih nacionalnih predpisih s področja ravnanja z okoljem, ki določajo mejne vrednosti, pravila ravnanja in podobno (npr. predpisi s področja urejanja emisij v vode in zrak, ravnanje z odpadki, itd.).
- V primeru presoje vpliva hrupa na zdravje in počutje ljudi pri oceni smiselno upoštevamo tudi smernice Svetovne zdravstvene organizacije iz leta 2018.
- Navedba v mnenju »da izvedba plana/posega verjetno ne bo imela pomembnejših vplivov na zdravje ljudi« pomeni, da stopnja tveganja za zdravje ljudi najverjetneje ne bo večja, kot je zajeta v mejne vrednosti, ki so določene z okoljsko zakonodajo. Vendar: skladnost z mejnimi vrednostmi ne pomeni nujno, da ni zdravstvenih učinkov.¹
- Pri izdelavi mnenja smo upoštevali tudi, da bodo izvajalci del in upravljavci posega v času življenjske dobe posega (gradnja, obratovanje, odstranitev) spoštovali pripadajočo veljavno okoljsko zakonodajo in drugo pripadajočo zakonodajo, ki je namenjena varovanju zdravja ljudi.

2 KONKRETNE SMERNICE

2.1 ZRAK

Zaradi zmanjšanja onesnaževanja zraka je pri načrtovanju ogrevanja treba upoštevati Odlok o prioritetni uporabi energentov za ogrevanje na območju Mestne občine Ljubljana, UL RS 41/16 in določila in Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 77/17).

2.2 HRUP

Obravnavani načrt v prostor umešča stavbe z varovanimi prostori. Predlagamo, da se za stavbe zagotovi okolje, ki odgovarja pogojem za območje II. stopnje varstva pred hrupom. V smeri proti virom hrupa (cesta, železnica) naj se zagotovi omilitvene ukrepe, ki bodo zagotovili primerno okolico za dejavnosti (bivanje, rekreacijo, oddih, komunikacijo).

Pazljivo naj se v prostor umeščajo viri hrupa, kot so prezračevanje naprave, toplotne črpalke in podobno. Hrup naj se pri viru zmanjša na najmanjšo možno raven.

Priporočamo, da se smiselno upoštevajo priporočila Svetovne zdravstvene organizacije o okoljskem hrupu (2018) predvsem v primeru hrupa cestnega prometa.

2.3 VODE

Prostori in mesta, kjer se bodo med gradnjo, obratovanjem in opustitvijo pretakale, skladiščile, uporabljale nevarne snovi, njihova embalaža in ostanki, vključno z začasnim skladiščenjem nevarnih odpadkov (npr. motorna goriva, olja in maziva, pesticidi) morajo biti urejeni kot zadrževalni sistem - lovilna skleda-, brez odtokov, neprepustna za vodo, odporna na vse snovi, ki se v njej nahajajo, dovolj velika, da zajamejo vso morebiti razlito ali razsuto količino snovi oziroma tekočin.

¹ United Nations, Economic and Social Council, Economic Commission for Europe: Draft guidance on assessing health impacts in strategic environmental assessment. Working Group on Environmental Impact Assessment and Strategic Environmental Assessment. Ninth meeting, Geneva, 9–11 June 2020, ECE/MP.EIA/WG.2/2020/7

Prometne cestne, manipulativne in intervencijske površine in površine mirujočega prometa (npr. parkirišča) morajo biti utrjene, odvajanje onesnaženih padavinskih odpadnih voda s teh površin mora biti urejeno preko zadrževalnikov, usedalnikov, lovilnikov olj.

Pokrite prometne vozne površine in parkirišča ter garaže, zlasti podzemne garaže morajo biti urejene v obliki zadrževalnega sistema – lovilne sklade, brez odtokov, neprepustna za vodo, odporna na vse snovi, ki se v njej lahko nahajajo, dovolj velika, da zajamejo vso morebiti razlito ali razsuto količino nevarnih snovi oziroma tekočin.

2.4 ZELENE POVRŠINE

Načrtovati je treba zelene površine. Načrtovati jih je treba tako, da omogočajo zdrav življenjski slog in krepitev zdravja. V okviru obravnavanega plana je v ta namen treba na primeren načrtovati najmanj:

- a) Zelene površine ob stavbah s programom
 - Območja zunanjih prostorov šol
 - Zelene površine ob drugih javnih stavbah
- b) Zelene površine kot dele stavb-zelene strehe in vertikalna ozelenitev

Podrobnejši napotki za načrtovanje so dosegljivi na spletni povezavi

<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Prostorski-red/zeleni-sistem.pdf>

Pri načrtovanju zelenih površin je treba upoštevati tudi priročnik za načrtovanje zelenih površin za spodbujanje telesne dejavnosti in zdravega življenjskega sloga Ven za zdravje, dosegljiv na spletni povezavi <https://www.dobertekslovenija.si/wp-content/uploads/2020/02/Ven-za-zdravje-priro%C4%8Dnik.pdf>.

2.5 PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEBAM

Za prilagajanje podnebnim spremembam se načrtuje:

Obvladovanje visokih temperatur

- a) Ukrepi na nivoju stavb
 - Zasaditve, ki senčijo stavbe in napredne zasteklitve, ki zmanjšujejo akumulacijo sončne toplote;
 - Načrtovanje uporabe materialov, ki preprečujejo penetracijo toplote vključno z uporabo »hladnih« gradbenih materialov ter zelenih streh in zelenih sten;
 - Načrtovanje inovativne uporabe vode za hlajenje vključno z uporabo talne in površinske vode;
 - Načrtovanje mehanskega hlajenja vključno s toplotnimi izmenjevalci in klasičnimi klima napravami.
 - Načrtovanje pokritih pločnikov (arkad), ki nudijo senco in zaščito pred padavinami.
- b) Drugi splošni ukrepi
 - Na vseh javnih površinah predvsem pa na območjih centralnih dejavnosti, zelenicah, parkih in površinah namenjenih športu in rekreaciji, se načrtujejo pitniki.

Ukrepi za obvladovanje poplavnega vala ob močnih nalivih

- Načrtovanje prostorov za razlivanje in začasno zadrževanje koničnega odtoka ob nalivih npr. območja zelenih površin, večja parkirišča, športna igrišča;
- Preusmerjanje površinskega koničnega odtoka od občutljivih objektov;
- Načrtovanje sonaravnih sistemov za odvodnjavanje kot npr. porozne utrjene površine, peščene in zatravljene površine, ponikovalne površine v parkih in na drugih zelenih površinah;
- Uporaba zelenih površin in zelenih streh za zmanjšanje in upočasnitev površinskega odtoka;

- Načrtovanje smeri površinskega koničnega odtoka, da voda pri močnem naliwu lahko odteče brez da bi ogrozila ranljiva območja kot so npr. območja stanovanj in objekti večje občutljivosti (vrtci, šole in druge vzgojno varstvene ustanove, bolnišnice in druge zdravstvene ustanove, domovi za starejše, zdravilišča)

Ukrepi za upravljanje z zalogami vode

- Načrtovanje uporabe očiščene odpadne vode za zalivanje, namakanje in za splakovanje stranišč;
- Načrtovanje uporabe neonesnažene padavinske odpadne vode s streh za splakovanje stranišč in za rabo za zalivanje in namakanje;
- Podzemno skladiščenje padavinske odpadne vode za uporabo (zalivanje, namakanje) v sušnih obdobjih (evaporativno hlajenje).

2.6 HIGIENSKA IN SANITARNO-TEHNIČNA OPREMLJENOST JAVNIH POVRŠIN

Načrtuje naj se:

- zasaditev, ki nudi naravno senco na površinah za dejavnosti na prostem (sprehajalne poti, mesta za počitek, površine za igro),
- ovire, ki preprečujejo dostop z motornimi vozili, motorji in kolesi razen na območja, kjer je to izrecno dopustno.

2.7 DOSTOPNOST ZA OSEBE Z ZMANJŠANIMI ZMOŽNOSTMI, STAREJŠE IN OTROŠKE VOZIČKE

Načrtuje naj se:

- ureditev javnih površin in infrastrukture brez arhitektonskih ovir za osebe z različnimi oblikami zmanjšanih zmožnosti, otroške vozičke (osebe z zmanjšanimi gibalnimi zmožnostmi, starejši),
- mesta za počitek (npr. klopi, igrala za otroke),
- nizke dovolj široke nederseče pločnike,
- starejšim in invalidom prijazne stavbe,
- druge tovrstne ukrepe.

Pripravili:

Andrej Uršič, univ. dipl. biol. **ANDREJ URŠIČ**
Digitalno podpisal
ANDREJ URŠIČ
Datum: 2022.01.07
08:38:20 +01'00'

za dr. Sonja Jeram, univ. dipl. biol. **ANDREJ URŠIČ**
Digitalno podpisal
ANDREJ URŠIČ
Datum: 2022.01.07
08:38:45 +01'00'

Ivanka Gale, dr. med., spec. hig. in javn. zdravja **IVANKA GALE**
Digitalno podpisal
IVANKA GALE
Datum: 2022.01.07
09:15:30 +01'00'

Maša Ceglar, dipl. san. inž. (UN) **MAŠA CEGLAR**
Digitally signed
by MAŠA CEGLAR
Date: 2022.01.07
09:00:32 +01'00'

za Peter Oturepec, dr. med. spec. higiene in MDPŠ
 Predstojnik

V vednost:

- naslov
- arhiv, tu

IRENA VENINŠEK PERPAR Digitalno podpisal IRENA VENINŠEK PERPAR
Datum: 2022.01.07 09:28:05 +01'00'